

ХРИСТИЯНСТВО СВЯТОГО ПИСЬМА

Посібник для лідера | Курс 1

...людина не може бути виправдана ділами Закону, але тільки вірою в Христа Ісуса.

Галатів 2:11-16

www.kraynebo.com

Видавництво «Крайнебо»
Львів, Україна

Тимоті Дж. Келлер | Пресвітеріанська церква Відкупителя | 2003

УДК 274/278](07)
К 342

ХРИСТІЯНСТВО СВЯТОГО ПИСЬМА

ПОСІБНИК ДЛЯ ЛІДЕРА

КУРС 1

Усі права збережені © 2003 Тимоті Дж. Келлер та Пресвітеріанська церква Відкупителя.
Усі права збережені. Відповідно до обмежень щодо авторських прав, жодну частину цього матеріалу не можна відтворювати в будь-який спосіб або зберігати будь-яким засобом без дозволу *Пресвітеріанської церкви Відкупителя (Redeemer Presbyterian Church 271 Madison Ave., Suite 1600 New York, NY 10016)*

www.kraynebo.com
Видавництво «Крайнебо»

Переклад українською мовою.
Усі права збережені © 2018 Видавництво «Крайнебо»
Версія 1 – 1 серпня 2018 р.

ISBN 978-617-7601-29-5

© 2003 Тимоті Дж. Келлер
та Пресвітеріанська церква Відкупителя
© 2018 Видавництво «Крайнебо»

Зміст

Заняття 1	ЩО ТАКЕ ЄВАНГЕЛІЄ?	5
Заняття 2	КИМ Є БОГ?	19
Заняття 3	ЩО З НАМИ НЕ ТАК?	35
Заняття 4	ХТО ТАКИЙ ІСУС?	51
Заняття 5	ЧОМУ ПОМЕР ІСУС?	63
Заняття 6	ЯК МИ ЗМІНЮЄМОСЯ?	79
Заняття 7	У ЧОМУ ПОЛЯГАЄ МІСІЯ ІСУСА?	93
Заняття 8	ЧОМУ Я САМ НЕ МОЖУ З ЦИМ ВПОРАТИСЯ?	111
Заняття 9	ЗВІДКИ МИ ЗНАЄМО ПРО ІСУСА?	127
Заняття 10	ДЕ МИ ПОВИННІ ЖИТИ ЄВАНГЕЛІЄЮ?	143

Християнство Святого Письма

Що таке Євангеліє?

Заняття 1 | Курс 1

У Новому Заповіті слово «Євангеліє» зустрічається дуже часто, тож очевидно, що воно підсумовує основну суть християнства. Але у чому полягає ця суть?

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ – ЄВАНГЕЛІЄ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Євангеліє – це новина, а не вказівка.

Грецький термін «євангелія» (*ев-ангеліон*) вирізняє християнську вістку з-поміж інших релігій.

- «*Єв-ангелом*» з грецької мови називалася звістка про важливу історичну подію, яка змінювала плін життя людей та потребувала відповіді (як-от перемога на війні чи сходження на престол нового монарха).
- Тому Євангеліє – це звістка, що Бог зробив, щоб сповнити спасіння через Ісуса Христа в історії людства. Це не порада як нам досягти Бога.
- Спасіння неможливо заробити. Його можна лише отримати.

Євангеліє – це благодать, а не заслуга.

Євангеліє звучить так: «Христос прийняв мене, тому я слухаюся Його». Релігія ж каже: «Я слухаюся, тому мене прийняли». Саме цим Євангеліє відрізняється як від релігійності, так і від нерелігійності.

- Ми можемо самі стати собі «господом і спасителем», порушуючи Божий Закон. Але також можна зловживати, намагаючись заслужити своє спасіння.
 - Перешкодою, що стоїть між невірним та Богом, є невіра у Євангеліє благодаті. Але основною причиною духовної мертвоти, страху та гордості серед християн є також і відсутність глибокої віри у Євангеліє, адже наше серце продовжує діяти за схемою: «Я слухаюся, тому мене приймають».
1. Наше невміння прощати іншим – це не просто брак послуху, це також невміння повірити, що ми спасенні благодаттю.
 2. Наша брехня, через яку ми приховуємо нашу помилку, – це не просто непослух, це – невміння знайти наше прийняття у Господа. Ми ж шукаємо його серед людей.

- Отже, ми не «спасаємося» вірою, а потім «зростаємо», якщо дуже стараємося жити згідно з біблійними принципами. Віра у Євангеліє – це не лише єдиний спосіб єднання з Богом, але й також єдиний спосіб зростання в Ньому.

Євангеліє перевертає з ніг на голову поняття сили та слабкості.

Христос здобуває наше спасіння через поразку, отримує силу через слабкість і служіння, здобуває багатство, віддаючи усе. А ті, хто приймає Його спасіння, – це не сильні та успішні, але ті, хто визнає, що є слабкими та загубленими.

- Така модель створює альтернативне царство чи місто (Матвія 5:14-16), де панують діаметрально протилежні цінності світовим щодо сили, визнання, статусу, багатства.
- Коли ми усвідомлюємо, що ми спасенні лише Божою благодаттю через Христа, то перестаємо шукати спасіння у цих речах. Божа Благодать тоді звільняє нас від пут матеріальних речей і статусу у світі.
- Це означає, що ми вже не зневажаємо тих людей (інших прошарків та рас), яких ми вважали нижчими за нас.

1. Які твердження справили на Вас враження та чому?

Ці три твердження є важливими точками зору на Євангеліє.

- Перше наголошує на доктринальному змісті Євангелія. Воно показує, що Євангеліє – це добра звістка про те, що Ісус Христос помер і воскрес задля нашого спасіння в історії.
- Друге наголошує на особистісному впливі Євангелія. Євангеліє – це благодать, що змінює наші серця та потаємні наміри.
- Третє наголошує на соціальному впливі Євангелія. Воно показує, що Євангеліє вносить новий порядок, де віруючі більше не переймаються матеріальними статками чи статусом у світі, але є солідарними з іншими людьми, наперекір усім традиційним соціальним бар'єрам.
- Ці три точки зору є біблійними і неподільними. Християни та церкви мають схильність наголошувати на одній із них та нехтувати іншими.
- Якщо Ви наголошуєте на *соціальному впливі*, але відкидаєте інші, то якими б гучними не були заклики до соціальної справедливості, Ваше служіння не навертатиме людей і не змінюватиме їхні серця, необхідні для служіння знедоленим.
- Якщо Ви акцентуєте на *доктринальному змісті*, але відкидаєте інші, то матимете доктринально точне служіння, яке, однак, не зможе розв'язати практичні чи соціальні проблеми.
- Якщо виокремлювати *особистісний вплив*, то можна надміру психологізувати Євангеліє, зробивши його методом подолання певної вини чи нещастя людини.

2. «Якщо ми спасенні, незважаючи ні на що, то звідки з'явиться ініціатива жити чеснотним і праведним життям?» Дайте відповідь.

На це запитання є як і негативна, так і позитивна відповідь.

Негативна відповідь

Тут приховано зачіпку. Вона полягає у тому, що, коли зникає страх Божого суду, зникає мотивація жити життям, яке подобається Богові. Але якщо така мотивація у людини дійсно щезає, коли вона позбувається страху Божого суду, то це означає, що єдиним справжнім рушієм у пошуку святості був страх!

- Євангеліє чистої благодаті викриває та забирає негативну та егоїстичну мотивацію «бути добрим».
- Звісно, що коли Ви глибоко закохані та впевнені у тому, що людина безумовно посвячена Вам, то є певна мотивація страху. Однак це не страх за себе, що Вас відкинуть чи завдадуть болю, це страх за когось, щоб його чи її не зневажили та не завдали болю.
- Ваша мотивація підкорятися волі коханої людини не базується на страху бути відкинутим, але радше на страху розчарувати людину, яка ніколи Вас не покине.

Позитивна відповідь

Отож, якщо Ви знаєте, що немає тепер жодного осуду тим, хто ходить у Христі Ісусі (Римлян 8:1), то якою має бути мотивація для праведного та слухняного життя? Наведемо три аспекти.

1. Ми живемо праведним життям, бо ми хочемо догоджати Господу, Який спас нас.

- Коли Христос помер на хресті, то «...Він не догоджав Собі». (Римлян 15:1-3). У певному сенсі Він помістив Своє щастя у рамки нашого щастя. Тобто Він так перейнявся нами, що все те, що робило нас щасливими, стало Його щастям.
- Тому кожен, хто відчув благодать і любов Бога у Євангелії, матиме бажання зростати і робити все для того, щоби Бог радів і був задоволений. Тепер ми не служимо Йому, щоб отримати щось від Нього.
- Так як і Він замінив Своє щастя нашим, так і ми тепер замінюємо наше щастя Його щастям. Наша радість – це знати, що Він радіє.

2. Ми живемо праведним життям, бо хочемо бути схожими на Господа, Який спас нас.

- Існує глибокий людський інстинкт наслідувати те, що ми шануємо і чим захоплюємося.

- Наприклад, щоб вшанувати великих людей, ми створюємо їхні образи – статуї чи картини. І ми заохочуємо інших наслідувати їх.
- Побожне життя – ось найбільша шана Тому, Хто жив та помер, щоб послужити та спасти нас. Ми творимо себе на Його подобу.

3. Ми живемо побожним життям, бо хочемо наблизитися до Нього та мати з Ним стосунки.

- У релігії ми йдемо до Бога, бо вбачаємо у Ньому користь, щоб отримати те, чого бажає наше серце.
- У Євангелії ми йдемо до Бога, бо Він – прекрасний. Ми просто прагнемо Самого Бога. Ми хочемо відчувати Його присутність, знаючи, що жити життям, яке наслідує Його, – це правильний шлях.

Підсумок: Євангеліє перетворює Закон Бога на щось красиве, а не на тягар. Ми можемо використовувати його, щоб радіти Тому, наслідувати Того та мати стосунки з Тим, Хто врятував нас, а не намагатися заслужити на Його ласку. Тепер ми біжимо «через радість, яка є перед нами», а не «через страх, який позаду нас».

3. «Якщо ми знаємо, що спасенні назавжди, то у чому полягає тепер мотивація до покаяння?» Дайте відповідь.

Важливо взяти до уваги, як Євангеліє впливає та змінює саму суть покаяння. У релігії метою покаяння є задобрити Бога, щоб Він продовжував благословляти і відповідати на наші молитви. Це означає, що «релігійне покаяння» є егоїстичним, самоправедним і повністю гірким.

1. Релігійне покаяння є егоїстичним. У релігії нам шкода за гріх переважно через наслідки, які він спричинив. Ми знаємо, що після нього має бути покарання і ми хочемо уникнути цього. Тому ми каємося.

- Євангеліє говорить нам, що гріх не може принести нам осуд (Римлян 8:1). Він гидотний тому, що зневажає та знеславляє Бога.
- Релігія робить покаяння егоцентричним, Євангеліє ж робить його теоцентричним. У релігії нам шкода за наслідки гріха, але у Євангелії нам шкода за сам гріх.

2. Релігійне покаяння є самоправедним. Покаяння тоді легко стає формою спокути за гріх. Релігійне покаяння стає формою самобичування, де ми переконуємо Бога (і самих себе), що ми настільки нещасні та сповнені жалю, що заслуговуємо на прощення.

- У Євангелії, однак, ми знаємо, що Ісус постраждав за наш гріх. Тому нам не треба завдавати собі страждань, щоб заслужити прощення. Ми можемо просто отримати його, адже Христос його заслужив.

- У 1 Івана 1:9 написано, що Бог прощає нам, бо Він «праведний». Це надзвичайна декларація. Бог був би неправедним, якби відмовив нам у прощенні, бо Ісус уже заслужив наше прийняття!
 - У релігії ми намагаємося *заслужити* прощення нашим покаанням, але у Євангелії ми просто *отримуємо* його.
3. Релігійне покаання є цілковито гірким. У релігії наша єдина надія – це прожити достатньо добре життя, щоб Бог благословив нас. Тому будь-який випадок гріха і покаання є травматичним, неприродним та жахливо загрозливим.
- Лише під великим тиском релігійна людина визнає, що згрішила, бо єдина її надія – це моральна доброта.
 - Але Євангеліє дає нам знання про наше прийняття у Христі, тому нам *легше* визнати свої провини, бо ми знаємо, що не будемо відкинуті, якщо визнаємо справжню глибину нашої гріховності.
4. Наша надія – на праведність Христа, а не на нашу праведність, тому визнати свою слабкість та провини – це не так травматично.
- У релігії ми каємося щоразу менше і менше. Але що більше ми почуваємося прийнятими та любленими у Євангелії, то *більше і більше* будемо каятися.
 - І хоча, звісно, гіркота є у будь-якому покаанні, але у Євангелії завжди є солодкий присмак наприкінці.
5. Це створює радикально нову динаміку для особистого зростання.
6. Що більше ми бачимо свої провини і гріхи, то ціннішою, неймовірнішою та захопливішою стає для нас Божа благодать.
7. З іншого боку, чим більше ми усвідомлюємо Божу благодать та прощення у Христі, тим більше нам вдається позбутися заперечення та самозахисту і визнати справжні наміри та глибину нашого гріха.

ВІВЧЕННЯ БІБЛІЇ

Галатів 2:11-16

1. Чому Петро спочатку почав «їсти з язичниками» (вірші 15-16)? Що змусило його зупинитися (вірш 12)?**Чому Петро спочатку почав їсти з язичниками?**

Обрізання, утримування від споживання їжі з язичниками та утримування від певної їжі були частиною єврейського ритуального закону, яким євреї очищали себе, щоб бути гідними присутності Бога під час прославлення.

- Петро почав їсти з язичниками (вірш 12), тому що Бог показував йому, що ніхто не може очиститися й удостоїтися присутності Бога своїми моральними зусиллями. Ми прийняті («виправдані») перед Богом лише вірою у Христа.
- Петро зрозумів це (вірші 15-16). Він знав, що ніхто не є «нечистим» у Христі. Так він зрозумів, що може, будучи євреєм, їсти з християнами неєврейського походження.
- [Прочитайте розділи 10 та 11 книги Дії, щоб побачити, як Петро зрозумів це на потужному прикладі навернення Корнилія, яке Бог йому показав. Після цього Петро їв із язичниками, незважаючи на критику (Дії 11:2). Навіть пізніше він стверджує, що язичники «були очищені вірою» (Дії 15:7-9)].

Що змусило його зупинитися?

Коли Петро відійшов від язичників, то це було не просто боягузтво, а «лицемірство». Петро не міг забути дивовижного навернення Корнилія у Йоппі.

- Насправді він не змінив своє мислення чи переконання. Він усе ще вірив у Євангеліє, що ми «очищуємося» лише через Христа, але він не діяв згідно з цим розумінням та переконанням.
- Що тоді змушувало Петра так діяти? Читаємо, що «він боявся» (вірш 12).
 1. Можливо, він просто боявся критики.
 2. Також може бути, що він боявся переслідування з боку єврейської влади.
- Але на додачу до цього могла проявитися його давня расистська гордість. Петрові та всім євреям ще з юності втовкмачували, що язичники є «нечистими».
- Так чи інакше Петро зробив культурні відмінності важливішими за єдність Євангелія. Те Євангеліє, яке він осягнув розумом, він заперечував власними вчинками.

2. Що, на Вашу думку, мав на увазі Павло, коли сказав Петрові, що той: «Не йде рівно за євангельською правдою» (вірш 14)? Чому расизм суперечить Євангелії?

У грецькому оригіналі вживається слово *орто*-ходіння, тобто ходіння рівно.

- Це означає, по-перше, що Євангелія – це правда, це – послання.
 1. У ній йдеться, що ми слабкі та грішні, що ми шукаємо власного контролю над нашим життям, самі стаючи спасителями й господами самих себе, що Христос виконав Божий Закон замість нас, що ми повністю прийняли, хоча й продовжуємо грішити і т. д.
- По-друге, це означає, що євангельська правда має багато застосувань у всьому житті.
 1. Наше завдання – скерувати ціле своє життя у напрямку Євангелії. Нам треба роздумувати про її застосування у всіх сферах життя, а також шукати гармонії думок, почуттів та вчинків відповідно до Божої істини.
 2. Євангельська істина радикально протиставляється ідеям, які панують у світі. Але багато з них ми прийняли, оскільки живемо у світі.
 3. Тому християнське життя – це постійний процес цілковитої зміни життєвого вектора згідно з істиною Євангелія.

Чому расизм не поєднується з Євангелією?

Основний аргумент Павла Петрові такий: «Ти знаєш, що єврейські традиції не мають жодної моральної ваги для тебе. Ти спасений Христовою духовною та моральною чистотою, а не своєю! Тоді чому ж ти кажеш цим язичникам, що ці традиції матимуть моральну вагу для них?»

- Павло зачіпає корінь расизму. Пишатися своєю культурою та народом – це добре, проте все це переростає у расизм, якщо ти думаєш, що твій народ є морально вищим за інші.

Без Євангелія наше серце перебуває у режимі самовиправдання. Ми пишаємося досягненнями свого народу і любимо порівнювати їх із невдачами інших народів і культур.

- Расизм – це продовження схеми «діла – праведність» в одній частині нашого життя. Це невміння впорядкувати стосунки з іншими культурами за парадигмою «благодать – спасіння».
- Але Євангеліє знищує таку гордість, наповнює наше серце та забирає нашу потребу у гонитві за першість на світовій арені, а також наше бажання бути вищою расою, класом чи групою людей.

Павловий аналіз расизму є надзвичайно важливим та унікальним.

- Він не просто говорить, що расизм – це гріх (а так і є). Він використовує Євангеліє, щоб показати нам духовне коріння проблеми. Без цього знання ми нічого не зможемо вдіяти з нею.
- Павло не просто говорить: «Покайтеся у гріху расизму», але каже: «Покайтеся у гріху, що Ви забули, як Христос прийняв Вас благодаттю!» Він зосереджував увагу не стільки на гріховних вчинках, скільки на корені гріха – самоправедності.
- Це зовсім інший спосіб «протистояти» комусь. Коли Ви намагаєтеся мотивувати людей, спонукаючи їх побачити багатства і любов Христа, тоді Ви особисто вказуєте на ті їхні риси цінності та гідності, до яких апелюєте.
- Але коли Ви намагаєтеся мотивувати людей погрозами, то, напевно, не дуже поважаєте їх, а вони ж у відповідь відчувають (правомірно), що Ви не на їхньому боці. Коли ми використовуємо як мотивацію Божу благодать, то можемо гостро і прямо критикувати, але навіть тоді людина зможе зрозуміти, що ми на її боці. Не дивно, що Павло так уміло розклав цю ситуацію на полочки!

3. У віршах 15-16 Павло говорить про «виправдання» у Христі. Як контроверсійність законів очищення висвітлила значення виправдання?

Тут Павло вперше вводить термін «виправдання». Що він тут робить? Нам треба поєднати цю концепцію з конфліктом Павла та Петра.

- За традицією євреї не їли з язичниками, бо ті були «нечистими». Коли Петро відмовлявся їсти з язичниками, то Павло нагадав йому, чого той навчився через об'явлення (Дії 11:8-10, 15:8-9), – що у Христі ми «очищуємося».
- У Старому Завіті цю функцію виконували закони про обрізання, їжу та інші обряди. *Треба було бути чистим, щоб під час поклоніння бути прийнятим в очах та присутності Божій.*
- Хоча слово «чистий» і не зустрічається у Посланні до галатів 2:11-13, але «обрізання» (вірш 12) та їжа стосувалися всіх правил і постанов про чистоту.
- *Тепер* Павло вводить термін «виправдання» (вірші 15-16). Це означає, що виправдання фактично є тим самим, що й бути «чистим» та прийнятим у присутності Бога.
- В інших місцях Павло говорить, що саме Христос робить нас «святими, і непорочними, і неповинними» (Колосян 1:23), а також «*що [церква] не має плями чи вади, чи чогось такого, але щоб була свята й непорочна!*» (Ефесян 5:27).

Додаток

«Термін «виправдання» – це юридичний термін, запозичений із термінології процесуального права та має абсолютно протилежне значення до «засудження» (порівн. Повторення Закону 25:1, Приповісті 17:15, Римлян 8:33-34). «Засудити» – це оголосити когось винним; «виправдати» – це оголосити когось праведним... У Біблії це стосується Божого акту неймовірної благодаті, коли Він примиряє грішника з Собою, не лише пробачаючи йому гріхи, але й приймаючи його як праведного».

– Джон Стотт «Послання до галатів», с. 60

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Є праведність, яку Павло називає «праведністю віри». Бог застосовує її окремо від наших діл. Іншими словами, це – *пасивна* праведність... Тоді чи означає це, що нам не треба нічого робити, щоб здобути цю праведність? Так, *анічогісінько!* Бо ця праведність приходить, коли ми нічого не робимо, нічого не чуємо, нічого не знаємо, а віримо тільки у те, що Христос не прийшов судити, але прийшов стати за нас нашою мудрістю, праведністю, святістю та нашим спасінням! Тепер Бог не бачить у нас гріха, бо у Його небесній праведності немає місця для гріха. То тепер ми можемо собі думати: «Хоча я все ще грішу, я не впадатиму у відчай, бо Христос живе. Він є моєю праведністю та моїм вічним життям». У цій праведності я без гріха, без страху, без нечистої совісті, без страху смерті. Так, я справді грішник у цьому житті та у своїй праведності, але я маю інше життя, іншу праведність, яка понад це життя. Вона – у Христі, у Божому Сині.

Самі християни ніколи цілком не усвідомлюють цього, а тому не використовують переваги такого знання, коли стикаються з проблемами та спокусами. Нам треба постійно вчити, повторювати та втілювати це на практиці. Кожного, хто не розуміє цієї праведності чи не цінує її у своєму серці, завжди здолають страхи та депресія. *Нічого не дає такого миру, як ця пасивна праведність.* Немає інших ліків для сумління, засмученого відчаєм та почуттям негідності, окрім як запевнення у прощенні гріхів *благодаттю*, яку Ісус Христос пропонує безкоштовно, що називається пасивною або християнською праведністю... Якщо Ви перебуваєте у єдності з Христом, то Закон буде найкращим путівником у Вашому житті, але до того, як Ви досягнете християнську праведність, Закон може лише вказати на Ваш гріховний стан. Однак якщо спершу ми одягнемось в християнську праведність, то можемо використовувати Закон. Не задля нашого спасіння, але для Його слави та щоб висловити подяку в любові».

– Мартін Лютер¹

«Лише невелика частина сьогоднішнього тіла віруючих твердо застосовує цю істину у своєму житті. Багато визнає її на словах, але не практикує щоденно, покладаючись на освячення себе ціною свого виправдання... , черпаючи свою певність у прийнятті від власної щирості, минулого досвіду покаяння, нещодавніх релігійних ритуалів чи відносно нечастого свідомого непослуху. Мало людей знають достатньо, щоб кожного дня міцно стояти на фундаменті Лютера: *«ви спасенні*, але вірою отримуєте праведність Христа, яка є єдиним фундаментом для прийняття». Знайшовши відпочинок у такій довірі, освячення проростатиме і щоразу збільшуватиметься, оскільки віра є активною в любові та вдячності.

Багато з того, що ми сприймаємо як невміння зростати в освяченні, насправді є ознакою втрати віри у виправдання. Християни перестають бути впевненими, що Бог любить і приймає їх в Ісусі, окремо від їхніх духовних надбань. Підсвідомо ці люди живуть

у страху... Їхній неспокій виявляється у гордості, лютому та оборонному відстоюванні власної праведності, а також критикуванні інших. Вони природно ненавидять інші культурні стилі чи інші раси, охороняючи власну безпеку та вихлюпуючи гнів, який намагаються придушувати».

– Річард Ловлейс²

Практичні запитання

1. Які твердження вразили Вас і чому?

2. Що значить підмінити освячення виправданням? Якими двома способами ми робимо це у своєму житті?

У класичній християнській теології *виправдання* стосується одноразової і незмінної дії Бога, Який приймає нас через діла Ісуса Христа. Водночас *освячення* – це поступове зростання у святому характері та поведінці.

- Підмінити освячення виправданням означає «покладатися на виправдання через освячення». Тобто ми припускаємо, що Божою любов та прийняття пропорційні до якості наших вчинків і чистоти сердець. Ми є слухняними Закону Божому через страх не бути прийнятим та прагнучи зажити слави завдяки своїм моральним зусиллям.
- Однак коли підґрунтям нашого освячення є виправдання, то ми знаємо, що Христос забезпечив Божу любов до нас і наше прийняття, тому й підкоряємося Божому Закону через бажання дати Йому радість, бути схожим на Нього та знати Його.

Про деякі з таких способів читаємо у Лютера та Ловлейса:

- Якщо ми не можемо відчувати прощення після гріха чи падіння, не провівши досить часу у нещасті та болю, то наше прийняття (виправдання) Богом може ґрунтуватися на тому, наскільки ми побивалися, бичували себе чи змушували себе страждати.
- Якщо ми є гордими та різкими щодо інших, то базою нашого прийняття Богом можуть бути наші моральні стандарти, які ми, на нашу думку, виконуємо.
- Якщо ми почуваємося невдахами, маємо низьку самооцінку, то прийняття себе Богом у нас може ґрунтуватися на моральних стандартах, які ми, на нашу думку, не виконуємо.

Унікальний погляд на себе, який дає нам Євангеліє, звучить так: *ми одночасно є набагато гіршими, ніж можемо собі уявити, але й набагато більше любленими та прийнятими у Христі, ніж можемо на це сподіватися.*

- Коли наше виправдання ґрунтується на нашому освяченні, ми або надто впевнені, або надто упокорені, залежно від того, чи живемо ми відповідно до своїх стандартів, чи ні.
- Але якщо наше освячення ґрунтується на виправданні, тоді ми можемо бути і впевненими, і смиренними водночас.
- І гордість, і комплекс неповноцінності є ознаками неправильного розуміння освячення та виправдання.

3. Євангеліє не є ані релігією, ані нерелігією, оскільки одне та інше є просто стратегіями для самоспасіння. Обміркуйте одну чи дві теми та скажіть, у чому євангельський підхід не є ані релігією, ані нерелігією.

Знеохота

- Коли людина у депресії, релігія каже: «Ти порушуєш правила – покайся».
- З іншого боку, нерелігія каже: «Тобі просто треба любити і прийняти себе».
- Однак (припустімо, що немає жодних фізіологічних причин для депресії) Євангеліє дозволяє нам перевірити себе і сказати: «Щось у моєму житті стало важливішим, ніж Христос, якийсь лжеспаситель, якась форма праведності через діла».
- Релігія працюватиме з поведінкою, нерелігія – з емоціями, а Євангеліє працюватиме з серцем.

Стосунки

- Релігійна людина часто використовуватиме стосунки, щоб перекопати себе, що вона має гідність. Це створює так звану «співзалежність», форму самоспасіння, де з'являється потреба в інших людях чи потреба бути комусь потрібним (тобто спасати себе, спасаючи інших).
- З іншого боку, нерелігійна людина заради спільної вигоди послаблює любов до домовленого партнерства. Вона перебуває у стосунках доти, доки їй це нічого не коштує.
- Тому вибір (без Євангелія) такий: або егоїстично використовувати інших, або егоїстично дозволяти іншим використовувати себе!
- Але у Христі ми бачимо людину, яка безумовно жертвує Собою за нас з любові до нас, але не потребує нас.

- Коли ми усвідомлюємо і емоційне смирення («я настільки грішний, що Він мав померти за мене»), і емоційне благо («Він настільки мене полюбив, що з радістю помер за мене»), то ми можемо стати смиреними, але не через неправильну мотивацію.
- Ми жертвуємо собою та посвячуємося іншим, але не через потребу переконати самих себе чи інших, що нас прийнято. Тому ми можемо любити людину і бути готовим до докорів, але залишатися з людиною також і тоді, коли нам це не вигідно.

Страждання

- Релігійна людина вірить, що Бог заборгував їй щасливе життя, оскільки вся суть доброго життя – це зробити Бога своїм боржником. Тому коли релігійна людина страждає, то вона має або гніватися на Бога («я жив добре, і це так Ти мені відплачуєш?»), або сердитися на самого себе («я, напевно, не жив добре»). Або ж і те, й інше!
- З іншого боку, нерелігійна людина робить абсолютно все, щоб уникнути страждання. Вона не бачить у ньому жодної користі. Страждання позбавляє її життя змісту.
- Але хрест показує нам, що у нас є Бог, Який страждав. Євангеліє, з одного боку, забирає у нас здивування та гіркоту, що пов'язані зі стражданнями. Ми бачимо, що *Він* страждає, не нарікаючи на нас.

Тому ми знаємо, що заслуговуємо на вічне страждання, але Його милосердя ніколи не дасть нам те, чого ми заслуговуємо. Тому це позбавляє нас жалю до себе.

- З іншого боку, ми знаємо, що Бог не може карати нас за гріх, бо Ісус заплатив за наші гріхи, а Бог не може двічі вимагати заплати. Це означає, що те страждання, яке ми маємо, є не відплатою, а настановою.
- Якщо Ви стикаєтеся зі стражданнями, маючи здорове розуміння про виправдання лише благодаттю, то Ваша радість у цій благодаті помножиться. Однак якщо Ви стикаєтеся зі стражданнями, думаючи про виправдання ділами, то воно Вас зламає, а не збудує. «Він страждав не тому, щоб ми не страждали, але щоб у нашому стражданні нам вдалося стати схожими на Нього».
- Оскільки і релігійна, і нерелігійна людина по-різному ігнорують хрест, вони обоє спантеличені та перебувають у відчаї, коли страждають.

Сім'я

- Релігія може перетворити Вас на раба батьківських очікувань, а нерелігія залишити без потреби у сімейній вірності чи дотримуванні обітниць та завітів, якщо вони «не те, що мені потрібно».

- Євангеліє звільняє нас від того, щоб батьківське схвалення стало абсолютним або психологічним спасінням, вказуючи на те, як Бог стає верховним Батьком. Тоді Ви будете ні надто залежними від Ваших батьків, ні надто вороже налаштованими щодо них.

Для подальшого вивчення

Річард Ловлейс – «Оновлення як стиль життя».
(Renewal as a Way of Life) (IVP, 1985)

¹ Мартін Лютер «Коментарі до Послання Павла до галатів» (Preface, Джеймс Кларк, 1953 edition)

² Річард Ловлейс «Динаміка духовного життя» (*The Dynamics of Spiritual Life*, IVP, 1979)